

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Методичною радою  
університету  
від 26.02.2020  
(протокол №5)



**Силабус**  
навчальної дисципліни  
**Психологія сім'ї**  
2023-2024 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: Психологія.  
Спеціальність: 053 Психологія  
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки  
Рівень вищої освіти: I рівень

<b>Викладач (і)</b>	Горецька Олена Віталіївна
<b>Посилання на сайт</b>	<a href="http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psiologiya/composition-kaf-psiologiya/gorecka/">http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psiologiya/composition-kaf-psiologiya/gorecka/</a>
<b>Контактний тел.</b>	0663587656
<b>E-mail викладача:</b>	<a href="mailto:horeckaolena@gmail.com">horeckaolena@gmail.com</a>
<b>Графік консультацій</b>	Четвер 13.00-14.00/субота 12.00-13.00 через тиждень

**Обсяг курсу на поточний навчальний рік:**

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	16	84	іспит

**Семестр:** осінній

**Мова навчання:** українська

**Ключові слова:** сім'я, психологія сімейних взаємин, дитячо-батьківські стосунки, психологічна допомога родині

**Мета та предмет курсу:** формування цілісного підходу до дослідження сучасної родини, розкриття психологічних особливостей сучасної сім'ї, об'єктивних і суб'єктивних чинників її розвитку, ролі сім'ї в соціалізації індивіда; засвоєння здобувачами вищої освіти основних знань про психологію сім'ї та формування навичок надання їй психологічної допомоги.

**Компетентності та програмні результати навчання:**

№	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1.	<b>Загальні</b> Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Здатність аналізувати та визначати можливі причини психологічних проблем сім'ї, особливості внутрішньої сімейної взаємодії.	<i>Знати:</i> можливі причини психологічних проблем сім'ї, особливості внутрішньої сімейної взаємодії. <i>Вміти:</i> аналізувати та визначати можливі причини проблем сім'ї психологічної природи, особливості внутрішньої сімейної взаємодії.

	Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності	Здатність використовувати теоретичні знання з психології сім'ї з метою надання кваліфікованої психологічної допомоги родині.	<i>Знати:</i> основні напрями, форми психологічної допомоги родини. <i>Вміти:</i> проектувати зміст, напрями, форми психологічної допомоги всім членам родини.
2.	<b>Фахові</b> Знання категоріально-понятійного апарату психології.	Володіння основними поняттями й категоріями психології сім'ї, знаннями соціально-психологічних процесів та явищ в сім'ї, досягненнями сучасної психології у сфері надання психологічної допомоги родині	<i>Знати:</i> основні поняття й категорії психології сім'ї, соціально-психологічні процеси та явища в сім'ї, досягнення сучасної психології у сфері надання психологічної допомоги родині. <i>Вміти:</i> визначати психологічну структуру сім'ї та її функції, психологічні проблеми етапів життєдіяльності сім'ї, фактори стабільності шлюбу та сім'ї, психологічні механізми соціалізації дитини в сім'ї, особливості дитячо-батьківських взаємин, шляхи й специфіку надання психологічної допомоги сім'ї залежно від її психологічних проблем.
	Здатність проводити психологічне обстеження та моніторинг змісту й умов індивідуального розвитку клієнта та визначати причини, що його ускладнюють.	Здатність здійснювати психодіагностичне обстеження родини, специфіки сімейних та подружніх взаємин.	<i>Знати:</i> особливості застосування психодіагностичних процедур у вивченні специфіки родинних, подружніх, дитячо-батьківських відносин. <i>Вміти:</i> застосовувати психодіагностичний інструментарій з метою визначення особливостей сімейних та подружніх взаємин.
	Уміння організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).	Здатність знаходити ефективні форми та шляхи надання родині відповідної психологічної допомоги.	<i>Знати:</i> основні форми та шляхи надання родині відповідної психологічної допомоги. <i>Вміти:</i> володіти технікою психологічного консультування родини відповідно до її запиту, використовувати в роботі з сім'єю різні види й форми психологічної корекції сімейних проблем.
	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу	Здатність здійснювати просвітницько-профілактичну роботу з підвищення психологічної культури населення;	<i>Знати:</i> основні форми та шляхи здійснення просвітницько-профілактичної роботи з підвищення психологічної культури населення з питань етики подружніх, сімейних відносин. <i>Вміти:</i> проектувати зміст та форми

	відповідно до запиту.	надавати консультативно-методичну допомогу клієнтам та органам державного управління на замовлення.	просвітницько-профілактичної роботи з сім'єю, консультативно-методичної допомоги клієнтам та органам державного управління на замовлення з питань сім'ї.
	Здатність до ефективного міжособистісного спілкування у процесі професійної діяльності.	Здатність до ефективного міжособистісного спілкування.	<i>Знати:</i> основні шляхи організації ефективного міжособистісного спілкування <i>Вміти:</i> вислуховувати, сприймати та розуміти інформацію; здійснювати зворотній зв'язок із співрозмовниками; користуватися навичками невербальної та невербальної комунікації; спостерігати та оцінювати співрозмовників і себе у процесі спілкування.

### Зміст курсу:

#### Змістовий модуль 1. Психологічна характеристика сучасної сім'ї

- Тема 1. Сім'я як соціально-психологічний феномен
- Тема 2. Проблеми стабільності шлюбу і сім'ї
- Тема 3. Спілкування в родині. Сімейні конфлікти
- Тема 4. Сім'я та її вплив на формування особистості дитини

#### Змістовий модуль 2. Психологічна допомога родині

- Тема 1. Основні напрями роботи практичного психолога із сім'єю
- Тема 2. Психологічна корекція сімейних стосунків

**Методи навчання:** Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематична/проблемна), практичні, пояснення, опитування, ілюстрування, проблемна бесіда, тестування, метод ситуацій, дискусія, «мозковий штурм», написання есе, проведення психологічного дослідження, робота в малих групах та ін.

#### Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

*Політика щодо дедлайнів та перекладання.* Своєчасне виконання самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

*Політика щодо академічної доброчесності.* Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

*Політика щодо відвідування.* Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

**Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:** Вивчення курсу потребує використання проектору, екрану, офісних програм призначені для основної маси користувачів.

**Система оцінювання та вимоги:**

При оцінюванні кожного змістового модуля враховуються такі основні елементи навчальної діяльності студента:

*Відповідь на практичному занятті до 2 балів.*

*Виконання практичних завдань до 2 балів*

*Виконання самостійної роботи до 3 балів.*

*Написання тестового контролю за темою до 2 балів.*

*1. Бали за участь та відповіді на практичному занятті:*

**2 бали** отримує студент, який виявив всебічні, систематичні і глибокі знання навчально-програмового матеріалу теми, послідовно та логічно, у повному обсязі розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, орієнтується у попередньому матеріалі, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки.

**1.5 бали** отримує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу теми, послідовно та логічно, розкрив зміст питання, вільно володіє термінологією, правильно відповідає на додаткові питання, робить висновки.

**1 бал** отримує студент, який виявив певні знання навчального матеріалу теми, розкрив зміст питання, але не послідовно й не в повному обсязі, володіє термінологією, не завжди правильно відповідає на додаткові питання, має труднощі у формулюванні висновків.

**0.5 балів** отримує студент, який виявив прогалини у знаннях навчально-програмного матеріалу теми, припускає помилки у розкритті змісту питання, має труднощі у розкритті змісту термінів, формулюванні висновків, не орієнтується у попередньому матеріалі.

*2. Виконання практичних завдань (максимально 2 бали):*

**0,5 балів** – виконання всіх запропонованих практичних завдань.

**0,5 балів** – лаконічність викладу та вміння визначати сутність питання.

**1 бали** – правильність розкриття змісту завдання.

*2. Бали за виконання самостійної роботи з теми (максимально 3 бали):*

**2 бали** – повне, правильне, логічне розкриття теми самостійної роботи.

**1 бал** – формулювання висновків.

*3. Написання тестового контролю з теми: від 0 до 2 балів.*

Кожна правильна відповідь оцінюється у 0.2 бали.

Максимально набрана сума за виконання усіх видів роботи у процесі вивчення дисципліни складає 50 балів.

Форма звітності: тестовий іспит – 50 балів.

Максимальна кількість балів – 100.

*Здобувач вищої освіти, який має сертифікат неформальної освіти, що підтверджує його здобутки з проблематики психології сім'ї, має можливість отримати додаткові 10 балів, якщо у сертифікаті зазначені години не менш ніж 15.*

### Список рекомендованих джерел

#### Основні

1. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї: курс лекцій. К.: МАУП, 2001. 96 с.
2. Горещька О.В. Психологія сім'ї : навчальний посібник для студентів спеціальності «Практична психологія», «Початкова освіта» / Олена Горещька, Наталя Сердюк. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2015. 216 с.

3. Кісарчук З.Г. Психологічна допомога сім'ї. Навчальний посібник (у 3 книгах). К. : Главник, 2006.

4. Помиткіна Л.В., Злагодох В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. Психологія сім'ї. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 270 с.

5. Психологія сім'ї: навчальний посібник / За заг. ред.: В.М. Поліщука. Суми: Університетська книга, 2008. 238 с.

6. Психологія сімейних взаємин : навч. посіб.; за заг. ред. М.С. Корольчука. К. : Ніка-Центр, 2010. 296 с.

7. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. / О. А. Столярчук. Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2015. 136 с.

#### **Додаткові**

8. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: Навчальний посібник.-Х.:Фоліо, 1996. 237 с.

9. Гендерні аспекти усвідомленого батьківства: навч. посіб. / Т.В. Говорун, В.П. Кравець, О.М. Кікінежді, О.Б. Кізь. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. 144 с.

10. Корольчук М.С. Психологія сімейних взаємин. К.: Ніка-центр, 2011. 296 с.

11. Мушкевич М. І., Федоренко Р. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Психологія молоді сім'ї : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 235 с.

#### **Інформаційні ресурси**

1. <http://edu.bdpu.org>
2. <http://www.psychology.ru/Library>
3. <http://www.psycheya.ru>
4. <http://www.psychology.ru>
5. <http://www.nedug.ru/lib/lit/psych/htm>
6. <http://bdpu.org>